

*Man mielesnės rožės ant stalo
nei deimantai po kaklu.
(Ema Goldman)*

*Saugok brangiausią širdies
turtą - gerumą. Išmok duoti
be dvejonų, prarasti be
liūdesio, imti be godulio.
(Žorž Sand)*

*Mums lieka tik meilė, kurią
išdalijam kitiems.
(Elbertas Hubardas)*

*Patys svarbiausi dalykai
paprasti, dažniausiai
apibūdinami vienu žodžiu:
laisvė, teisingumas, garbė,
pareiga, viltis, gailėstingumas.
(Seras Vinstonas Čerčilis)*

*Tiesa kaip cukranendrė: saldi,
kad ir kiek ją kramtytum.
(Malagasių patarlė)*

*Verta gyventi tik dėl kitų.
(Albertas Einšteinas)*

*Man regis, gyvenime
svarbiausia stengtis nieko
neįskaudinti ir guosti
nusiminusius.
(Oliv Šrainer)*

*Didingi darbai ne mums.
Darykim mažus darbus su
didele meile.
(Motina Teresė)*

*Jei retokai patyrei gerą darbą
lydintį džiaugsmą, daug
netekai, o visų daugiausiai -
savęs.
(A. Neilenas)*

„Saulės delne“

Švėkšnos „Saulės“ vidurinės mokyklos laikraštis
2009-2010 m.m. Kovas Nr.3

Gerumas nieko nekainuoja, bet daug perka

„Savaitė be patyčių“ (03-22 – 03-26)

Patyčios – tai pasikartojantis agresyvus elgesys, dažniausiai naudojamas stipresnio vaiko prieš silpnesnį, siekiant pažeminti ar įskaudinti.

Ką išgyvena vaikai, iš kurių tyčiojamasi? Nukentėjęs vaikas slepia daug išgyvenimų ir sunkių jausmų. Jis gali niekaip neparodyti, kad jam yra skaudu. Bet jeigu jis prabilų, jis pasakytų, kad:

- * Jis nebenori daugiau lankyti mokyklos;
- * Jis nebenori daugiau mokytis, nes nori tik apsisaugoti nuo patyčių;
- * Jis pradeda galvoti, kad jis yra prastas ir niekam tikęs;
- * Jis vis mažiau pasakoja, kaip gyvena, vis labiau užsidaro savyje;
- * Jis vis stipriau nori atkeršyti;
- * Jis kartais net nori pabaigti gyvenimą pačiu netinkamiausiu būdu – savižudybe;
- * Jį ne tik lydi sunkūs jausmai, bet neretai pradeda ir skaudėti kūną – galvą, pilvą, pradeda dažniau sirgti.

Kiti vaikai mato patyčias, bet retai padeda nukentėjusiajam.

Kodėl?

- * Žiūrovai bijo, kad bandydami apsaugoti draugą ar pažįstamą patys nukentės nuo patyčių;
- * Vaikai nežino, kaip padėti nukentėjusiam, ką paprasčiausiai pasakyti;
- * Vaikai nori tikėti, kad gal čia nieko rimto nevyksta, gal tai greitai praeis;
- * Jie jaučiasi kalti, kad nepadeda, bet tai būna sunku pasakyti;
- * Jie patys dažnai yra verčiami prisidėti prie patyčių.

Tik nesuklyskime galvodami, kad:

- * *Patyčios - tai „kietas“ bendravimo stilius.* Iš tikrųjų: niekam tikę lyderiai tyčiojasi, o geri lyderiai talkininkauja bei vadovauja.
- * *Aukos pačios kaltos, kad nemoka išvengti ar išspręsti problemos.* Iš tikrųjų: besityčiojantys gali pasirinkti bet kurį. Dažnai tai būna silpnesnis. O nemokėjimas atsakyti į agresiją ar patyčias – tai žmogiškas bruožas. Gal jie tiesiog nesiekė patikti netinkamam lyderiui. *Patyčios - tik linksmas bendravimo būdas, užgrūdinantis vaikus ateities sunkumams.* Iš tikrųjų: patyčios yra nenormalus bendravimo būdas. Tai yra dabarties problema, kuri gali negrįžtamai pažeisti vaiką.

- * *Patyčios yra tiesiog gyvenimo dalis, kurią reikia priimti.* Iš tikrųjų: gyvenime pasitaiko ir užpuolimų, sumušimų, išprievartavimų, žeminimų. Bet tai nenormali bendravimo forma, kurią galima pakeisti į žmogišką abipusį bendravimą. *Besityčiojantys vaikai yra stipresni ir geriau prisitaikę prie aplinkos.* Iš tikrųjų besityčiojantieji turi daug psichologinių problemų, yra silpni, baikštūs ir nemokantys bendrauti kitaip. Jie puola pirmi, kad niekas nepamatytų jų silpnųjų pusių.

Svarbiausia:

Patyčias mes galime išspręsti, tik nereikia nieko laukti. Daug vaikų tyli ir laukia tikėdamiesi, kad gal kažkaip viskas praeis, pagerės. Bet laukimas ir nieko neveikimas ir yra geriausia proga būti.

Patyčios: mitai ir realybė

MITAS: Vaikai yra vaikai! Juk jie tik juokais užkabinėja vieni kitus.

REALYBĖ: Kartai patyčios yra painiojamos su humoru, pajuokavimu, tačiau tai yra skirtingi dalykai. Patyčias nuo humoro skiria tai, kad tas, iš kurio tyčiojama jaučiasi blogai ir juokinga gali būti tik tiems, kurie tyčiojasi ar patyčias stebintiems vaikams.

MITAS: Laikui bėgant vaikai išaugs ir tyčiojimasis liausis. Tyčiojimasis yra natūralus reiškinyms vaikams bręstant. Todėl neverta kreipti ypatingo dėmesio į jį.

REALYBĖ: Tyčiojasi tiek vaikai, tiek suaugę, patyčios vyksta mokykloje, darbe, šeimoje. Netiesa yra tai, kad tyčiojimasis baigiasi pabaigus mokyklą. D.Olweus atliktas tyrimas rodo, kad 60 proc. berniukų, kurie aktyviai tyčiojosi iš savo bendraamžių vidurinėje mokykloje iki 24m. amžiaus padarė bent vieną nusikaltimą, o 35-40 proc. – 3 ir daugiau nusikaltimų. Labai mažai tikėtina, kad patyčios gali liautis savaime. Skirtingi tyrimai rodo, kad patyčias galima sumažinti tik vykdant atitinkamas prevencines programas.

MITAS: Tyčiojimasis paliečia tik nedidelį skaičių moksleivių.

REALYBĖ: Šis teiginys gali būti teisingas Švedijoje. Bet jis yra visiškai neteisingas Lietuvoje. Iš tiesų, tyčiojimasis paliečia visus vaikus: vieni tyčiojasi iš kitų, kiti – patiria patyčias, treči – stebi tai, kas vyksta. Iš Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) HBSC tyrimo matyti, kad didelė dalis vaikų Lietuvoje patiria patyčias – beveik 70 proc. Didelė dalis vaikų ir tyčiojasi iš kitų – iki 79 proc.

Nukelta į 3 p.

Apklausa

Ką manote apie patyčias?

Šiomis dienomis ypač daug kalbama smurto, patyčių temomis, stengiamasi įvairiais būdais padėti skriaudžiamiesiems ir nubausti skriaudėjus. Mokyklos laikraščio „Saulės delne“ kūrybinė grupė, prisidėdama prie „Savaitės be patyčių“ akcijų, surengė mokytojų ir mokinių apklausą. Pateikiame keletą atsakymų.

1. Kokia jūsų nuomonė apie patyčias, smurtą?
2. Ar daug pastebite patyčių, smurto atvejų mūsų mokykloje, miestelyje?
3. Kokie tai atvejai?
4. Kaip galvojate, kodėl kai kurie tyčiojasi iš kitų, smurtauja?
5. Ką patartumėte skriaudžiamam asmeniui? Ką jam daryti, kaip elgtis?
6. Gal pasiūlytumėte, kaip spręsti šią problemą?
7. Gal dar ką nors norite pridurti šia tema?

Mokytoja Jūratė Leonienė:

1. Labai neigiama.
2. Nelabai daug, bet pastebiu.
3. Prasivardžiovimai, smerkiama dėl prastos aprangos, dėl išvaizdos, dėl lėto, ramaus būdo.
4. Todėl, kad nenori parodyti savo silpnumo ir užsipuola tuos, kurie nemoka apsiginti.
5. Patarčiau atsikirsti, bet ne tuo pačiu. Bandyti pritapti prie klasės branduolio.
6. Tiesiog neįsivaizduoju, ką reikia daryti... ☹
7. Labai nemėgstu tų, kurie žemina kitus.

Mokytoja Vidilija Aidukienė:

1. Patyčios ir smurtas žemina žmogaus orumą, sukelia sielos skausmą. Manau, tyčiotis iš kitų negarbinga. Visiems turi užtekti vietos po saule.
2. Pastebėjau mokinių tarpe, o miestelyje beveik nesilankau.
3. Mokykloje mokiniai vienas kitą pravardžiuoja, stumdo, spardo ir kitaip užgaulioja.
4. Noras atkreipti į save tokiu būdu dėmesį - „aš kietas“. Tai silpnumo, bailumo ir nepasitikėjimo savimi požymiai.
5. Informuoti apie smurtaujančių, vengti tų vietų, kuriose dažniausiai lankosi smurtautojai, nelikti vienam.
6. Per dieną ši problema nepasikeis. Apie tai reikia kalbėti. Juk smagiai gyventi, kai aplinkui daugiau laimingų žmonių.
7. Gyvenkime draugiškai ir neskaudinkime vieni kitų.

Jolanta, 12b klasė

1. Negražu tyčiotis iš kitų. Taip elgdamiesi parodome, kad esame neišauklėti.
2. Žinoma, kad pastebiu tokių atvejų.
3. Daugiausia tai vyksta tarp mažesnių. Vieni iš kitų tyčiojasi, stumdosi. Arba kai nueini į pradinę mokyklą, tave užpuola daug mažiukų, įvairiausiais keiksmiais apkeikia ir apmėto iš suledijusių sniego gabalų. Baisu!
4. Nes yra patys silpni ir patys bijo, kad iš jų gali pasitvčioti.
5. Pasiskųsti savo tėvams ir nenusileist
6. Daug kalbėti su vaikais, aiškinti.

Atkelta iš 2 p.

Patyčios: mitai ir realybė

Visi vaikai turi tam tikrą vaidmenį patyčių situacijoje: vieni aktyviai įsitraukia į patyčias, kiti stengiasi laikytis nuošaliai, o kai kurie – mėgina apginti skriaudžiamą vaiką.

MITAS: Skųstis, kad iš tavęs tyčiojasi, yra kvaila ir vaikiška.

REALYBĖ: Tai pakankamai dažna nuostata tiek tarp vaikų, tiek tarp suaugusių. Papasakoti kitiems, kad tave skriaudžia yra blogai, nes tai yra suvokiama kaip silpnumo požymis, rodantis, jog nemoki pats spręsti sunkumų. Papasakoti apie stebimas muštynes, patyčias yra taip pat laikoma nepriimtiniu elgesiu ir vadinama „skundimu“.

Skundimasis ar skundas yra suvokiami kaip netinkamas, netgi smerktinas elgesys. Mažesni vaikai yra daugiau linkę pasakoti apie tai, kad juos kas nors skriaudžia, tačiau ilgainiui jie išmoka to vengti.

Todėl nevertėtų stebėtis, kuomet paauglys neišvardina savo skriaudėjų ar nebendradarbiauja su suaugusiais, mėginant išsiaiškinti tarp paauglių įvykusias muštynes, nes jis jau yra išmokęs, kad tokiose situacijose reikia tylėti. Neretai suaugę ir patys vaikui pasako "Nesiskųsk!", "Tvarkykis pats", "Kiek gali skųstis?". Apie savo sunkumus vaikai vengia pasakoti ir dėl to, kad baiminasi, jog patyčios gali sustiprėti, bijo ūmių tėvų ar mokytojų reakcijų, kurios galui pabloginti situaciją. Jie gali galvoti, kad situacija ne pagerės, o tik pablogės. Ši nuostata neleidžia vaikams pasakyti apie patiriamas patyčias, o suaugusiems – sužinoti, kas vyksta tarp vaikų. Siekiant sumažinti patyčių mastą yra būtina šią nuostatą keisti.

Atmink, kai Tu patiri patyčias – TAI NE TAVO KALTĖ! JEI IŠ TAVĖS TYČIOJASI, TU NETURI SU TUO KOVOTI VIENAS!

Atkelta iš 1 p.

Gerumas nieko nekainuoja, bet daug perka

Patyčios greitai neišnyksta. Bet jeigu nieko nedarysime, patyčių kiekis gali tik augti, o patyčios žiaurėti. Dažnai labai norisi keršyti tiems, kurie iš tavęs tyčiojasi. Dažnai norisi nebūti tokioje klasėje ar net pakeisti mokyklą. Pakeisti klasę ar mokyklą – tai pačios paskutinės priemonės, bet prieš tai galime išbandyti keletą kitų.

„Skundimas“ ar pagalbos ieškojimas. Pirmiausia reiktų visai klasei susirinkti ir su auklėtoja pasikalbėti, ar ne be reikalo kartais skundikais išvadiname tuos vaikus, kurie prašo mokytojų ar tėvų pagalbos.

Vienam sunku pasakyti „ne“. Jeigu pastumia, liepia su tavimi nebendrauti, žaidžiant krepšinį tyčia neperduoda kamuolio ar kitaip tyčiojasi, vienam iš visos vaikų grupės pasakyti „Baik, gana, mane tai skaudina“ yra nepaprastai sunku. Net žodį ištarti yra sunku. Bet pagalvok, kad ir kokia sunki būtų situacija, ji vis tiek turi išeitį. Neduosiu vieno patarimo, bet **noriu pasiūlyti idėjų, ką galima padaryti:**

* Jeigu pastebėjai patyčias, tiesiog išeik iš šios situacijos.

* Rask laiko sau ir ant popieriaus lapo susirašyk mažiausiai tris idėjas, ką galėtum padaryti sudėtingoje situacijoje.

* Gal kiek padės elektroninis laiškas visai klasei, kad klasė „serga“ patyčiomis.

* O gal padės kūrybiškas pasakymas besityčiojančiam: „Man atrodo, kad aš tau patinku, nes tu vis lendi prie manęs, tik tai tau išeina pakankamai grubiai“.

* Žinok, kad besityčiojantis taip elgiasi norėdamas patikti kitiems ir parodyti savo jėgą bei valdžią prieš tave. Gal tuomet vietoj kovos ar pasitraukimo pasakyk besityčiojančiam: „Taip, pripažįstu, tu esi stipresnis ir tau bendrauti su manimi pašaipiai sekasi labai gerai“.

Tai yra tik kelios idėjos. Leisk sau ramiai pagalvoti, pasitark su draugu, mokytoju ar pagalbos linijos darbuotoju.

„Žiūrovai“ daug ką gali. Dažniausiai patyčios vyksta tuomet, kai aplinkui mato kiti vaikai. Dažniau tai vyksta tuomet, kai aplinkui nėra mokytojų. Moksleiviai, stebintys patyčias, gali net lengviau jas nutraukti nei vaikas, nukenčiantis nuo patyčių. „Žiūrovas“ tiesiog turėtų pasakyti: „baik, tai patyčios“ ir joms nesiliovus tiesiog išeiti iš situacijos.

Mokytojai, mokykla – tai ne vien žinių įgijimo vieta. Mokytojai, noriu jums pasakyti, kad vaikai mokykloje mokosi ne tik matematikos, lietuvių kalbos, chemijos, fizikos, istorijos ar kitų mokslų. Jie mokykloje kartu mokosi ir bendrauti. Tegul jūsų mokykla nebūna patyčių ar žiaurios kovos už būvį mokyklą. Jeigu per pertraukas, per pamokas yra tyčiojama, mes turime reaguoti. Padėkite moksleiviams spręsti problemas, parodykite jiems pavyzdį. Pagirkite tuos, kurie kažką bando daryti. Paimkite paskaityti knygų ar paieškokite informacijos internete, kaip tokias problemas spręsti mokykloje. Pasikonsultuokite su specialistais. Pabandykite įgyvendinti mokykloje didesnę prevencijos programą. Mokyklose patyčias spręsti verta vien jau dėl to, kad moksleiviai, išsityčioję iš kitų moksleivių, paskui gali griebtis patyčių prieš mokytojus.

Parengė sociologė **Evaldo Karmu**

Salomėja Nėris VĖJAS IR VAIKAI

Jau pranašai linksmų dienų
Kas rytas lanko mus.
Ir vėjas — vėjas iš kalnų
Jau beldžias į namus.

Kvatoja vėjas — žino jis,
Kad juodi medžiai bus žali, —
Pro langus skverbias, pro
duris:

— Pavasaris jau netoli!

— Ei vaikai! — šaukia jis
vaikus,

— Ei, susirinkite visi!

Aš tuoj nupūsiu jums takus, —
Ir žaisite basi!

O vėjau, vėjau — kaip gerai!
Koks tu, pavasari, gražus!
Paliksim langus atvirai,
Kad myli mus mažus!

„Saulės delne“ visiems linki
santarvės su kitais ir su
savimi. Šviesių artėjančių
šventų Velykų!

Apklausa

Ką manote apie patyčias?

Dvyliktokė:

1. Smurtas yra blogai, tai yra labai žema.
2. Taip, pastebiu, tyčiojasi, žemina vienas kitą.
3. Mokiniai kitus vaikus stumdo, užgaulioja žodžiais.
4. Nes patys nori pasirodyti. Slėpdami savo silpnybes, tyčiojasi iš kitų.
5. Stengtis susirasti bendraminčių ir draugų .
6. Mokykloje reikia daugiau prevencinių renginių, kurie parodytų smurto žalą.

Devintokė:

1. Tai blogai, labai žeidžia kiekvieną žmogų. Fizinis smurtas nebūtinai žeidžia iš išorės, bet labai žeidžia iš vidaus.
2. Taip, pastebiu. Kiekvienoje mokykloje yra smurtaujama ir tyčiojamasi.
3. Pastebiu replikas, stumdymąsi.
4. Norėdami parodyti savo „kietumą“, pranašumą.
5. Stengtis nenusileisti ir neimti giliai į širdį.
6. Siūlyčiau bandyti keistis pačiam, jei su tuo susijusi ši problema.
7. Gyvenkime draugiškai☺

6b klasė:

1. Negalima taip daryti, nes kiti gali įsižeisti.
2. Taip, yra, daug kartų matėme.
3. Išgirstame replikų iš savo draugų.
4. Nes nori pavaidinti, kad yra „kietesni“ už kitus.
5. Pasakyti tėvams, kreiptis į auklėtoją, atsikirsti.
6. Įsiterpiant auklėtojui, tėvams, draugams.
7. Nesišaiptyti, būti geriems.

Žmogus negali ilgai išlikti geras, jeigu iš jo nereikalaujama gerumo. (B.Brechtas)

Blogybė visuomet lieka blogybe, nepaisant, kokiems tikslams ji tarnauja. (F.Džeksonas)

Žmogus tuo geresnis, kuo geresni jam kiti. Žmogus tuo geresnis, kuo geriau galvoja apie kitus. (V. Kubanevas)

Ne tas geras, kuris gyvena kaip koks šventuolis, o tas, kuris klysta, bet randa savyje jėgų nugalėti klaidas ir pasitaisyti. (D.Amirovas)

Mūsų adresas:

Laikraštis „Saulės delne“,
Švėkšnos „Saulės“ vidurinė
mokykla,

Švėkšna, Sodo g. 1, Šilutės r.

El. p. sauledelne@gmail.com

Laukiame laiškų, straipsnių,
atsiliepimų.

Laikraštį parengė Švėkšnos „Saulės“ vidurinės mokyklos žurnalistų būrelis: Vilma Juciūtė, Roma Rupšytė, Jogailė Mickutė, Ingrida Kasparavičiūtė, Akvilė Paldauskaitė, Justė Černiauskaitė, Arina Gaisrytė, Ieva Daučytė, Viktorija Norkutė, Dominyka Pupšytė, Gintarė Račkauskaitė, Mindaugas Rumš

Gečys, mok

Dėkojame respondentams ir

leidybos.